

نگاهی به واقعیت آماری از وضعیت کارگران به مناسبت ۱۱ اردیبهشت روز جهانی کارگر

مجید ناصری

اول ماه می، برابر با ۱۱ اردیبهشت روز جهانی کارگر است. قبل از هر موضوعی به بنیانگذاران این روز و همه آنانی که تلاش کردند تا چنین روزی در تاریخ بشریت ثبت شود درود می فرستم. روز جهانی زن، روز جهانی کارگر روزهایی هستند که از بستر مبارزه علیه تبعیض، علیه بهره کشی، علیه ستم جنسیتی، علیه آپارتاید، علیه فاشیسم و علیه نژاد پرستی پدیدار شده اند و متعلق به جبهه عظیم نیروی مولد، نیروی کار و زحمت و تلاش و آموزش هستند، روزهایی هستند که همه مردم جهان را به هم پیوند می زنند. پیام شان اتحاد و همدلی و همبستگی همه ستم دیدگان و استثمار شدگان جهان است این روز بر همه آنان مبارک باد.

اول ماه می روز جهانی کارگران را در ایران که بیش از ۷۵ درصد جمعیت آن زیر خط فقر و ۳۰ درصد جمعیت آن زیر خط فلاکت هستند باید بستری ساخت برای طرح مصیبت ها و فلاکت ها و فقر و ناداری که حاکمیت آپارتایدی و فاسد جمهوری اسلامی برای نیروی کار و زحمت و آموزش بوجود آورده است. من در این نوشته سعی کرده ام وخامت وضعیت کارگران، معلمین، پرستاران، ماموران خدمت و کمک رسانی را از طریق آماری که بخشا توسط خود رسانه های رژیم جمهوری اسلامی، مرکز آمار و سازمان منتشر کرده است به تصویر بکشم.

آمار سالانه وضعیت حقوق بشر در ایران برای سال ۱۴۰۲ که توسط نهاد آمار یکی از نهادهای حقوق بشری منتشر شده است حاوی بخشی است که به تجمعات اعتراضی که در این سال رخ داده، اختصاص یافته است.

اعتراضات

در سال ۱۴۰۲ دست کم ۲۲۵۷ تجمع اعتراضی در ایران شکل گرفته است: که از جمله آنان

۴۰۸ اعتراض جمعی کارگری

۱۴۶۵ مورد اعتراضات تجمعات صنفی،

۲۰۰ تجمع اعتراضی در حوزه اندیشه و بیان

۲۰ تجمع اعتراضی در حوزه محیط زیست

۱۲۵ تجمع اعتراضی توسط شهروندانی که بیشتر آنها مالباختگان و یا دیگر افرادی هستند که حق

شهروندیشان تضییع شده

تعداد بیشماری اعتراضات زنان که روزانه در سطح خیابان ها و شهر ها جریان دارد.

اعتصابات

۳۸ اعتصاب صنفی

۱۳۴ اعتصاب کارگری

۲ اعتصاب دانشجویی

۴ تجمع اعتراضی در حوزه زنان

- در میان اعتراضات، منسجم ترین اعتراض متعلق به اعتراضات بازنشستگان است که به شکل سرتاسری صورت می گیرد. روزی را به عنوان "دوشنبه های اعتراضی" تعیین کرده اند. و همان روز همراه با وسایل تدارکاتی شان که بیانگر خواسته هایشان است در جلوی ادارات مربوطه جمع می شوند.

در رابطه با دلایل اعتراضات و اعتصابات چند فاکتور مهم است

- 1- پایین بودن دستمزد ها سه برابر زیر خط فقر (حقوق کارگر ایرانی در میان کشورهای همجوار پایین ترین است 123 دلار در ماه یعنی تقریباً یک چهارم ترکیه " تصویر مقایسه ای آن را من در گروه گذاشته ام .
 - 2- به عقب افتاده حقوق ها، گاهی تا 6 ماه
 - 3- عدم دریافت پاداش
 - 4- اخراج کارگران ، یا پرستاران ، یا کادر علمی در دانشگاه ها ، یا اخراج از آموزش و پرورش
 - 5- سختی کار
- تراکم کار و کمبود پرسنل (تعداد پرستار به هزار نفر در میانگین اتحادیه اروپا 12 نفر و در ایران در ته جدول 1.5 نفر است) به همین خاطر پرستاران ایران مداوماً ایران را ترک می کنند و مهاجرت آنان به یک بحران تبدیل شده است
- 6- وسایل ایمنی (در این رابطه تلفاتی که نیروی کار به دلیل فقدان وسایل ایمنی متحمل می شود) بی سابقه و تکان دهنده است
 - 6- فقدان تجهیزات در بیمارستان طوری که پرستاران مجبور شدند دسته جمعی استعفا دهند به عنوان مثال : استعفای دست کم ۲۰ پرستار در بیمارستان طالقانی چالوس امروز - سه شنبه - در فضای مجازی منتشر شد. در باره دلایل این استعفای جمعی مشکلاتی نظیر عدم تجهیزات، دارو، عدم حضور به موقع پزشکان، خدمات نامناسب و عدم مدیریت در این بیمارستان ذکر شده است .
- در سال 1402 پرستاران بعد از بازنشستگان از نظر اعتراضات سرتاسری منسجم ترین بوده اند که به دلیل قرار دادهای ظلمانه 89 روزه مداوماً اعتراض کرده اند . دلایلی اعتراضات را می توانید در گزارش خبری خانم زهرا جعفر زاده بخوانید :
- " تعلیق های 6 ماه تا یکسال، اخراج، درج در پرونده، توبیخ، تذکر و معرفی به نهادهای امنیتی؛ این خلاصه اتفاقاتی است که برای پرستاران معترض در یکسال گذشته رخ داده است. برای آنها پرونده تشکیل داده شده، تهدید شده اند و حالا منتظرند تا نتیجه اعتراض به رأی های صادر شده، اعلام شود. با پرستاران در تهران، کرج، کاشان و قم بیش از هر استان دیگری برخورد شده است. آنها درگیر پرونده جمععاتی هستند که پاییز سال گذشته برگزار شد و تنها مطالبه شان هم اجرای درست قانون تعرفه گذاری خدمات پرستاری و توقف اضافه کار اجباری بود. اما نتیجه؛ تماس ها، پیامک های تهدید، اخطار از نهادهای امنیتی و فراخوانده شدن به بخش تخلفات اداری دانشگاه های علوم پزشکی بود. دبیرکل خانه پرستار می گوید: «هدف این است که پرستار حرف نزنند.

3- مقایسه حقوق پرستاران ایران و نروژ

مقایسه سختی کار پرستاران، با کار پرستاران در کشورهایی نظیر نروژ که دست کم حداقلی از استانداردهای لازم را دارند، عمق و شدت استثمار پرستاران شاغل در ایران را به روی پرده می آورد. در ایران 80 میلیونی 226000 پرستار وجود دارد که در بخش های دولتی و خصوصی شاغل هستند. تعداد پرستاران شاغل در کشور 5 میلیونی نروژ 112000 نفر است. در نروژ برای هر 45 نفر یک پرستار و در ایران در ازای هر 350 نفر یک پرستار وجود دارد. میزان سختی کار پرستاران ایران 8 برابر پرستاری است که در نروژ شاغل است. میزان دریافتی یک پرستار در نروژ برای یک ساعت اضافه کاری حداقل 6 برابر همتای ایرانی خودش است. عمق فاجعه اینجاست. پرستار

در ایران باید 8 هشت برابر بیشتر از پرستار نروژی کار کند تا بتواند یک ششم وی حقوق دریافت کند.

4- فقر، ناامنی، بیکاری

با احتساب افزایش 35 درصدی حقوق کارگران ایران در سال جاری و محاسبه حداقل دستمزد 11 میلیون و 600 هزار تومانی، معادل 173 دلار، در حالی تصویب شده است که کارگران در ترکیه 560 دلار و در سعودی 800 دلار دریافت می‌کنند

1- خط فقر در ایران 400 یورو در ماه است، در حالیکه میانگین حقوق کارگران 173 یورو در ماه است. و این امر نشان می‌دهد که در آمد ماهانه تمام کارگران و معلمان و پرستاران در ایران در زیر خط فقر است.

2- 80 درصد کارگران ایران دارای قراردادهای موقت هستند و با کمترین اعتراض بدون هرگونه تامین شغلی از کار اخراج می‌شوند. و بیمه اجتماعی شامل حالشان نمی‌شود

3- ایران رکورد دار سوانح کارگری در دنیا است، و در سال 2016 با 15000 حادثه دیده کارگری ثبت شده است و کارفرماها از پرداخت خسارت به کارگران حادثه دیده خودداری می‌کنند.

4- تنها 12 درصد معادن ایران دارای واحد های ایمنی هستند، و در هر 16 روز یک کارگر معدن جان خود را از دست می‌دهد. و به همین خاطر ایران رکورد دار سوانح کارگری در دنیا است. تنها در سال 2016 15000 حادثه دیده کارگری ثبت شده است.

5- در در اتحادیه اروپا تقریباً به ازای هر 850 مورد حادثه غیرفوتی، یک مورد حادثه منجر به مرگ گزارش شده است در حالی که در ایران به ازای هر 12 مورد حادثه غیرفوتی یک مورد حادثه منجر به مرگ گزارش شده است

6- کارفرمای اصلی در عمده ترین صنایع در ایران نیروهای سرکوب وابسته به رژیم جمهوری اسلامی هستند، لذا اعتراضات حق طلبانه کارگران سرکوب می‌شوند، نیروهای فعال کارگری، دستگیر، زندانی می‌شوند و حتی به خاطر اعتراض شان به مجازات علنی با شلاق محکوم می‌شوند.

7- کارگران در ایران حق برپایی تشکل های مستقل خود را ندارند و در صورت اقدام به تشکل مستقل رهبران کارگران دستگیر و زندانی می‌شوند. و در صورت زندانی شدن خانواده های آنان در آمد خود را از دست می‌دهند

بنا بر گزارش سازمان پزشکی قانونی، در نیمه نخست سال ۱۴۰۲، بیش از هزار و ۷۰ کارگر در حین انجام کار جام باختند و قربانی نظام ضد کار و پیوند نامیمون وزارت کار سرمایه‌داری اسلامی و خصوصی‌سازی هار شده‌اند. این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۵/۷ درصد افزایش یافته است. سقوط از ارتفاع، اصابت جسم سخت، برق گرفتگی، سوختگی و کمبود اکسیژن به ترتیب مهم‌ترین عوامل مرگ کارگران در محیط کار است. استان‌های تهران با ۲۱۷، اصفهان با ۸۱ و مازندران با ۷۰ مورد مرگ تهران در صدر لیست استان‌های ناامن برای کارگران هستند. رتبه ایران از نظر رعایت اصول ایمنی حین کار، ۱۰۲ است

5- تورم

بانک مرکزی در آذرماه سال ۱۴۰۲ خبر از تورم نقطه به نقطه شهری ۵۴/۲ در صد و و نرخ تورم میانگین شهری ۵۵/۲ در صد در این ماه داده بود. و این در حالی است که در مورد برخی اقلام تورم ۹۳ درصدی نسبت به سال گذشته به ثبت رسیده است. آمارهای رسانه های دولتی از خط فقر بالای ۲۵ میلیون تومان و وبسایت "اقتصاد۲۴" مینویسد که "نیمی از جمعیت ایران زیر خط فقر مطلق هستند.

به دنبال گرانی افسار گسیخته و نرخ بالای تورم در ایران، آمار جمعیت زیر خط «فقر مطلق» در این کشور روزانه افزایش پیدا کرده و کارگران بیشترین بخش از این جمعیت را تشکیل می‌دهند. نمونه ها از گرانی افسار گسیخته: در خلال 2 سال، قیمت روغن مایع 265%، روغن جامد 223%، قند و شکر 148%، رب گوجه فرنگی 153% تخم مرغ 175%

6- وزیری که نمی خواهد حقوق کارگران مطابق میزان تورم افزایش یابد. و افزایش حقوق

! کارگران را نه بر مبنای قانون کار بلکه با توسل به مجلس شورای اسلامی انجام دهد

اما کارگران و مردم شریف و زحمتکش خیلی خوب مجلس و نمایندگان آنرا میشناسند. مجلسی که در راس آن تبهکارانی نظیر قالیباف قرار دارند که صفحات پرورنده آنها پر از همکاری با بندهای چپولگر و غارتگران به اموال مردم است؛ مجلسی که ۲۲۷ تن از نمایندگان آن معترضین در جنبش زن زندگی آزادی را به داعش تشبیه کرده و خواهان اعدام آنها شدند. مجلسی که اغلب آنان از سراران اختلاس گر و صاحب سرمایه هستند خود یکی از ارکان سرکوب است بیجهت نیست که کارگران و دیگر مزد بگیران بارها با شعارهایی نظیر "دولت خیانت میکند، مجلس حمایت میکند" خشم و نفرت خود را از این دو ارکان حکومت ابراز کرده اند

7- آمار بازماندگی از تحصیل به دلیل فقر

«آمار بازماندگی از تحصیل در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ نسبت به سال قبل از آن، حدود ۲ درصد افزایش داشته است. مرکز آمار ایران در ادامه گزارش خود به نقش عوامل اقتصادی در بازماندگی از تحصیل اشاره و اعلام کرده که سال ۱۳۹۹ حدود ۷۰ درصد کودکان بازمانده از تحصیل در دهک یک تا پنج قرار داشتند و استان سیستان و بلوچستان دارای بیشترین نرخ فقر کودکان بازمانده از تحصیل در سال ۱۳۹۹ بوده است.

نماینده چابهار در مجلس شورای اسلامی نیز ۱۰ آذر ۱۴۰۲ اعلام کرد که از هر ۱۰۰ دانش آموز در سیستان و بلوچستان کمتر از ۴۰ نفر موفق به کسب دیپلم می‌شوند. او همچنین اظهار داشت که این استان با کمبود حدود ۱۴ هزار و ۵۰۰ معلم روبه‌رو است

8- نرخ بالای بیکاری در سطح دارندگان تحصیلات عالی و سهم 2 برابری زنان از بیکاری

بنا بر داده‌های رسمی مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری زنان در سال گذشته، ۲۷/۸ درصد و برای مردان ۱۳/۵ درصد بود. به عبارتی نرخ بیکاری زنان حدود ۲ برابر مردان بود سهم فارغ‌التحصیلان از کل بیکاران.

بر اساس داده‌های مرکز آمار، و با بررسی سهم بیکاران تحصیل کرده از کل بیکاران می‌توان مشاهده کرد که در تابستان امسال حدود ۴۲/۸ درصد از کل بیکاران کشور در گروه فارغ‌التحصیلان آموزش عالی قرار دارند. از میان این فارغ‌التحصیلان بیکار، مردان فارغ‌التحصیل بیکار سهمی معادل ۳۰/۵ درصد را به خود اختصاص دادند و زنان فارغ‌التحصیل بیکار نیز سهم بیشتری معادل ۶۶/۳ درصدی

را دارند. سهم زنان فارغ‌التحصیل بیکار دو برابر سهم مردان فارغ‌التحصیل بیکار از کل بیکاران کشور است

9- کارگران ایرانی؛ ارزان‌ترین نیروی کار منطقه

به‌دنبال گرانی افسار گسیخته و نرخ بالای تورم در ایران، آمار جمعیت زیر خط «فقر مطلق» در این کشور روزانه افزایش پیدا کرده و کارگران بیشترین بخش از این جمعیت را تشکیل می‌دهند. روزنامه کار و کارگر، دوشنبه 27 فروردین در گزارشی به وضعیت حقوق‌بگیران و کارگران در شرایط اقتصادی ایران پرداخت و اعلام کرد، دریافتی مزدبگیران در ایران ریالی اما هزینه زندگی آن‌ها دلاری است. این گزارش اضافه کرد، در مقایسه با حقوق ماهانه کارگران در کشورهای دیگر منطقه، کارگران ایران کمترین دستمزد را دریافت می‌کنند.

بر اساس این گزارش، افزایش 35 درصدی حقوق کارگران ایران و محاسبه حداقل دستمزد 11 میلیون و 600 هزار تومانی، معادل 173 دلار، در حالی تصویب شده است که کارگران در کشور در ترکیه 560 دلار و در سعودی 800 دلار دریافت می‌کنند

10- کاهش قدرت خرید

روزنامه شرق در 27 اسفند 1402 نوشت: «اگر طلا را مبنای محاسبه قدرت خرید دستمزد کارگران قرار دهیم، در 10 سال گذشته، قیمت سکه 38 برابر و حداقل دستمزد کارگران 12 برابر شد. یعنی قدرت خرید کارگران ایران در خلال 10 سال گذشته بیش از سه برابر سقوط کرده است

11- اشتغال پایین زنان و جوان تحصیل‌کرده

جزئیات گزارش جدید مرکز آمار نشان می‌دهد که 43 درصد از کل بیکاران در جستجوی کار در کشور، دارای تحصیلات عالی هستند؛ موضوعی که نشان می‌دهد افراد فارغ‌التحصیل جوان در یافتن شغل با چالش چشمگیری مواجه هستند

همچنین نرخ مشارکت اقتصادی زنان بسیار نازل است و تنها حدود 1/4 درصد از زنان در سنین کار ایران شاغل هستند؛ به عبارتی نزدیک به 90 درصد از زنان بالای 15 سال ایران هیچ شغلی ندارند و حتی در مشاغل خانواده، مانند دامداری و کشاورزی نیز کار نمی‌کنند

